

lille Bed til, og nu forlanger man en anden Omstilling og noget Mere. Er det begrundet eller er det Lune? Vi ere i denne Henseende nøbte til ikke blot at se paa vore egne Forhold, men ogsaa at sammenligne dem med Forholdene i Naboløfterne, med hvem vi skulle konkurrere. Vort Handelsflag har i alle Verdens Havne, saavidt det er kommet, høvdet sit Ry paa Grund af vore Søfolks Dygtighed. Det er sikkert, at navnlig vort Naboland mod Syd har anstrengt sig i en ganske særlig Grad for at uddanne sine Sømand ikke ubetydelig videre, end her er foreslaet, for at de kunne hævde deres Flag, og man vil ligeledes paaftaa, at baade Norge og Sverrig i denne Henseende ere foran os. Vi ligge her som en søfarende Nation midt imellem Naboløfterne, og da bliver Spørgsmaalet: Hvad ville vi gjøre for det, som er nødvendigt, nemlig at vore Søfolk vedblivende med Hensyn baade til deres theoretiske og praktiske Uddannelse hævde deres gamle Plads i de søfarende Nationers Række? Det er det Nødvendige; det bliver Spørgsmaalet, set fra det Statens almene Standpunkt, som man skal se Sagen fra, og da vil jeg indrømme, at der er flet væsentlige, meget væsentlige Forandringer i Udvillingen af vor Skibsfart i de 11 Aar siden 1869, og at, dersom man i den Henseende tror at kunne staa stille, gaar man tilbage og gaar tilbage paa et Omraade, som det er betænkeligt at gaa tilbage paa. Men Sagen kan ogsaa ses fra Individernes Standpunkt, og forsaavidt jeg forfod en æret Døler, var det navnlig kun derfra, at han saae Spørgsmaalet, og da er det rigtigt, at det vilde være meget betænkeligt, hvis man skulde træffe Foranstaltninger og troede i Landets Interesse at maatte træffe Foranstaltninger, som dog for vor Søfart fik den Følge, at de Mænd, der ere mest praktisk uddannede, saagodt som fra Børnsben vante til at færdes paa Søen og have en praktisk Uddannelse, som de, der ellers gaa tilfjæs, ikke have og sjelden faae, skulde være udelukkede fra at kunne konkurrere til de høiere Stillinger i Skibsfartens Tjeneste, som de hidtil have kunnet naae, skjøndt ogsaa i den Henseende er desværre Meget allerede forandret efter Skibsfartens Natur og Bestaaffenhed. Det vilde ogsaa være et saa reelt Tab for Skibsfarten, for vort Sømandsvæsen, at det er fuldt berettiget at drage denne Side af Sagen frem, og jeg kan ikke skjønne rettere, end at vi vilde gjøre megen Æret mod selve Skibsfarten, uden at tænke paa Per eller Povl, hvis vi svækkede deres Evne og Udgang, som egentlig ere mest praktisk uddannede, til at komme frem, fordi de ere mere uformuende. Her gjælder det nu, om man kan forlige begge Formaal, fuldbestgjøre det Fremskridt, som Forholdene kræve, set fra Statens Side, uden at krænke de Hensyn, der skyldes Individerne, eller, rettere sagt, uden til den anden Side ogsaa

at skade Statens Løve, at nogle af vore bedste Kræfter i Sømandsstanden kunde blive udelukkede. Det glæder mig, at den Tanke er kommen frem, thi det er ogsaa min, og uagtet jeg erkjender, at der bør være Fremskridt i dette Forhold, er den anden Side saa berettiget, at, naar begge Ting ikke kunne foliges, maa man slaa Noget af paa de Krav, som man ellers kunde anse det for ønskeligt at gjennemføre. Der er imidlertid en Udvei i den Henseende, som kan bringe udover denne Vanskelighed, en Udvei, som det ikke kan ligge Æhngtet saa fjernet at finde, idet jeg nemlig maa erkjende, at, siden Navigationsvæsenet kom ind under Rigsdagen — det var jo tidligere under Rigsraadet —, er der ved forskellige Bestemmelser blevet Bevægelighed og Fremskridt paa disse Punkter til Gavn for Sagen selv og ogsaa til Lettelse for de paagjældende Individuer, om end ingenlunde i den Grad, som man kunde ønske. Jeg sigter til den Udvei, at man erkjender: Hvis vi i Statens Interesse finde det fornødent at skjærpe Kravene for dette Eshperv, ville vi med det Samme ogsaa garantere de Uformuende blandt de Vedkommende, at det ikke skal komme dem til Skade, nemlig ved at yde dem en forholdsvis tilstrækkelig Støtte til at tage deres Prøve. Uden dette er der Betænkelighed tilstede; med dette forene begge Hensyn sig til Gavn for en af Statens vigtigste Næringsgrene, der under hele den Udøftning og efter det Standpunkt, hvorpaa Skibsfarten staar, er truet, et Omraade, hvori vi maa tage nogle Sigte paa ethvert Forhold, med hvilket vi komme i Berøring. Hvorvidt man nu imidlertid ved Bestemmelsen her angaaende Examen's første Afdeling har truffet det Rette, hvorvidt det, der kræves, kan siges at være nødvendigt, derom tror jeg, at endogsaa de nærmest Sagkyndige ikke ere enige. Jeg har antaget, at det vilde være gjørligt, at man, naar man noget lempede den forberedende Del, der staar anført under II, da kunde have sammendraget begge Afdelingers Navigation til en afrundet Examen som Befaren; det vilde have givet en fylligere og klarere Undervisning i Navigationen og have lettet de Vedkommende Forberedelsen. Man har imidlertid ikke troet at kunne gjøre det, og jeg skal ikke strides derom. Med Hensyn til det, der iøvrigt er blevet indført under Nr. II, navnlig den udvidede Forberedelse i Mathematik, skal jeg bemærke til min ærede Side-mand (Svuid), at jeg vil antage det for en komplet Umulighed at gaa den Vej, det ærede Medlem har anviset. Jeg tror rigtignok, at det saa ikke vil blive ved en Bevilling mer eller mindre, men blive en Nødvendighed netop for særlig flinke Sømand at gaa bort, idet de ikke ville kunne tilegne sig den Forberedelse i Mathematik med Bevisførelse, som det ærede Medlem forlanger. Der er i Lovforslaget forlangt en Udvidelse paa to Maader, dels nogen mathematisk